

DONNA LEON

El foc purificador

DONNA LEON

El foc purificador

Traducció de Núria Parés Sellarès

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *A Refiner's Fire*
© 2024 by Donna Leon and Diogenes Verlag AG Zürich
All rights reserved

*La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i
de les nostres llibreries.*

*En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraiem que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autors i autors perquè
puguin continuar desenvolupant la seva funció.*

*Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar
algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per
telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.*

Primera edició: juny del 2024

© de la traducció: Núria Parés Sellarès, 2024

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Grup62

DIPÒSIT LEGAL: B. 9.467-2024
ISBN: 978-84-297-8191-5

CAPÍTOL I

Les primeres vegades, els missatges d'Instagram no donaven pistes de la quantitat de gent que es reuniria, ni els participants tenien un objectiu específic, però aquesta nit havien quedat a la Fondamenta della Misericordia, tot i que algú de Castello s'havia queixat que era massa lluny per a ells. I si quedaven a Santa Giustina? Però la persona que va escriure que no valia la pena perdre el temps causant problemes a Santa Giustina els va fer canviar d'opinió. Per què no ho provaven a la Piazzetta dei Leoncini? Era més a prop, i el que fessin no passaria desapercebut.

En menys de deu minuts, els dos grups corrien cap a la *piazza*, un des de la Calle de la Canonica, l'altre des de sota l'Orologio. Van xocar els uns contra els altres, en silenci excepte pels grunyts i el soroll que fa un puny quan colpeja una espatlla o un cap. Ràpidament es van fusionar en una massa de parts del cos en moviment: queien, s'incorporaven de genolls, els tornaven a abatre, s'aixecaven i clavaven un cop de puny al coll d'algú altre, després rebien una bona coça a les cames i queien de nou.

Una de les colles era més nombrosa de l'habitual: les càmeres de vigilància posteriorment van detectar dotze persones, sis de les quals van ser identificades per primera

vegada; les altres sis ja eren conegudes. L'altra colla tenia deu membres, un dels quals portava un tros de tub metàl·lic amb el qual ja havia destrossat un aparador; ell i dos dels seus amics es van omplir les butxaques de muntures d'ulleres.

La mala sort va voler que, entre els canvis de destinació, les picabaralles sobre la millor manera d'arribar-hi quan finalment s'havien decidit, i el desig general de gaudir i delectar-se davant la perspectiva de violència, arribessin a la Piazza San Marco tres minuts després del canvi de guàrdia a la comissaria de policia de prop del Caffè Florian. Per tant, a la comissaria hi havia dos equips d'agents quan es van començar a sentir els crits i xiscles provinents de la Basilica, i cinc d'ells van córrer cap a la *piazza*, guiats pel xivarri fins que van ser prou a prop per veure-ho amb els seus propis ulls.

Dos agents més, de servei especial des de les onze fins a les cinc de la matinada arran d'una decisió policial per mantenir la seguretat nocturna a la ciutat, resulta que també estaven entrant a la *piazza*, de manera que els nois, alguns dels quals ja es ressentien dels cops i les masegades que havien propinat i rebut perquè allò no era tan divertit com jugar a bàsquet, es van trobar desarmats i indefensos davant de set agents de policia.

La quantitat d'agents i les porres i les pistoles penjant dels seus cinturons van transformar l'adrenalina de combat en por, en veure que els superaven en força. Les armes que duien els policies anul·laven l'avantatge numèric dels nois i els van desinflar de cop la bombolla de valor. El més jove es va mullar els pantalons, un altre es va tapar la cara amb les mans i es va ajupir per fer veure que no era allà, un altre es va apartar un parell de passos per amagar-se

rere una de les *passarelle* que hi havia allà apilades per tenir-les a punt en cas d'*acqua alta*.

En veure la inquietud que la seva simple presència causava als nois, els agents van endurir l'expressió i van alçar la veu per conduir els joves a la comissaria. Cap policia els va tocar en cap moment: igual que els pastors, els van guiar amb canvis de to i ordres breus, com si es tractés d'un ramat. En comptes de caca de vaca, dos dels nois van deixar rere seu un rastre de muntures d'ulleres que llençaven a terra discretament.

En Macaluso, el sergent que s'havia quedat enrere i havia observat la batuda des de les escales de la comissaria, va tornar cap a dins, tot seguit va treure un plec de formularis de dins del calaix i va col·locar-hi una dotzena de bolígrafs a sobre.

Quan van entrar els primers joves, els va assenyalar els fulls i va dir:

—Agafeu cadascun un bolígraf i un formulari i empleneu-lo. Quan acabeu, me'l torneu.

El més jove de tots va dir:

—Sisplau, signore, puc fer una trucada?

La seva veu prometia llàgrimes, però tot i així l'agent, que tenia tres fills, es va posar dret i va cridar «*silenzio*» a tot el grup. Quan tothom va callar, va afegir:

—No, no pots fer cap trucada. Primer has d'emplenar el formulari. Després, tots podreu telefonar.

Va veure que un dels nois de més endarrere del grup alçava el mòbil davant d'ell i començava a prémer tecles.

—Andolfatto, agafa-li el mòbil —va ordenar el sergent, assenyalant el noi amb el telèfon a la mà. L'agent s'hi va acostar i li va prendre el mòbil abans que el jove pogués intentar amagar-lo.

—És el meu... —va començar a dir, però l'agent que l'hi havia pres es va girar i li va llançar una mirada tan freda que hauria pogut convertir el noi en gel. L'agent va tornar cap al capdavant de la sala i va llançar el mòbil sense miraments sobre la taula.

Mentre això passava, un altre noi va treure el mòbil dissimuladament i va començar a teclejar un missatge de text, però la llum es va reflectir a les ulleres del jove del seu costat. El telèfon va desaparèixer. El sergent es va inclinar per agafar la paperera que tenia al costat de la taula i la va buidar a terra. Van caure formularis estripats, clínexs usats, tres o quatre mapes de Venècia arrugats i sis o set gots de cartró que havien contingut cafè. El sergent va mirar l'interior de la paperera i, després de comprovar que estava buida, va avançar dos passos cap als nois.

—Molt bé. Escolteu-me tots amb atenció. Dos de vosaltres han fet una cosa mal feta; la resta en pagareu les conseqüències. —Va plantar la paperera a les mans del jove que hi havia més a prop seu i després va alçar la veu per adreçar-se a tots—. Ara passarà el vostre amic amb la paperera i tots hi posareu el telèfon a dins.

Es va produir un crit ofegat col·lectiu, després del qual es va sentir un indignat:

—Però...

El sergent es va moure tan de pressa com una serp, i en menys d'un segon es va col·locar davant d'un noi d'uns quinze anys, més alt que ell i molt més musculós.

—Tens alguna cosa a dir, noiet? —li va preguntar el sergent amb veu neutra—. Estaves impacient per trucar a la mama i al papa, oi? Doncs bé, ara tots haureu de fer servir el meu telèfon per trucar-los, un per un.

Es va girar i va observar els joves.

—Si no us està bé, queixeu-vos al vostre amic —i dit això, va tornar al seu lloc.

El noi de la paperera es va atansar a la taula i l'hi va deixar a sobre. Abans que el sergent pogués dir res, es va ficar la mà a la butxaca de la jaqueta, en va treure el seu mòbil i el va posar amb cura al damunt dels altres telèfons.

—Hi són tots? —va preguntar el sergent.

—Sí, senyor.

—Quants n'hi ha?

—Vint-i-dos, senyor —va contestar, acotant el cap. I amb veu més baixa va afegir—: En Galvani en duia dos. —El sergent va mirar el noi que tenia al davant, i llavors li va veure l'expressió de por per si d'alguna manera els altres el feien responsable d'allò.

El sergent es va inclinar endavant a la taula i va dir en veu baixa, perquè només el noi el pogués sentir:

—Creus que és esquizofrènic? —i va somriure. Com que el jove no va reaccionar, el sergent ho va aclarir afegint—: En aquest cas necessitaria dos telèfons diferents, oi?

El noi va trigar uns instants a comprendre el que havia dit el sergent. Quan finalment ho va entendre, va intentar no somriure.

—Sí, senyor —va dir.

Abans que el sergent pogués respondre, es va sentir una veu des de la part de darrere del grup.

—Senyor?

—Sí?

—Hi ha algun lavabo aquí?

Es van sentir unes quantes rialletes, i el sergent va contestar:

—Si us diguéis que no està disponible per a qualsevol

que acabi de riure, i que passaran unes quantes hores abans no vingui algú a buscar-vos, també us faria riure, això?

Després, girant-se cap al jove que havia fet la pregunta, va dir:

—Al final del passadís a la dreta.

Va agafar els formularis emplenats i els va posar per ordre alfabètic. Tot seguit va començar a trucar als pares, es va identificar, els va dir que el seu fill estava sota custòdia policial a la comissaria de la Piazza San Marco i que passessin a buscar-lo per endur-se'l a casa. Alguns estaven atònits, d'altres enfadats, i alguns espantats; uns quants van protestar, però tots, davant la negativa d'en Macaluso de donar-los més informació, van accedir a anar a la comissaria. En aquell moment, els joves ocupaven totes les cadires i gran part del terra. Un cop va haver trucat als pares —els va trobar a casa a tots menys un—, en Macaluso va trucar a la Questura per demanar-los que es posessin en contacte amb el commissario de servei, i després es va dedicar a introduir el nom, la data de naixement i l'adreça dels nois a l'ordinador.

La commissario Claudia Griffoni, que aquella nit estava de guàrdia, va arribar a la comissaria quan faltaven onze minuts per les dues. Duia uns pantalons beix, unes vambes blanques, una jaqueta de llaneta beix i una bufanda de caixmir vermella al coll. El sergent es va aixecar quan la va veure arribar però no li va fer cap salutació oficial.

—Aquests són els membres de les bandes —va dir en to neutre—. Eren a la *piazzetta*.

Ella va mirar cap al grup somnolent.

Dos dels nois van alçar el cap per mirar la Griffoni, i

després un d'ells va deixar anar la seva variant de xiulet d'admiració.

La commissario Griffoni va aixecar la vista lentament i va llançar una mirada als dos joves. Després, girant-se cap al sergent, va dir en el seu to més monòton:

—Article 341 bis del *codice penale*: insultar un funcionari públic en compliment del seu deure. Perjudicar la seva reputació. Si es fa en públic... —es va aturar un instant i va moure el braç formant un gran cercle—... hi ha la possibilitat d'una sentència que pot anar de sis mesos a tres anys.

La Griffoni es va posar la mà al front, tal com fa algú quan mira cap a la llunyania i hi ha molta claror.

—Noi —va dir al que havia xiulat—, volies dir-me alguna cosa?

—No.

—No? No, què? Em dic Claudia Griffoni, i soc commissario de la policia d'aquesta ciutat.

Era evident que el jove no captava el que li estava dient la Griffoni.

Després d'esperar la resposta durant uns instants i sentir només silenci, va continuar:

—A veure, com et dius, tu?

—Alessandro Berti.

—Molt bé, signor Berti, i com em dic jo?

—Claudia Griffoni.

—No s'ha oblidat d'alguna cosa, signor Berti?

Va trigar una bona estona a acceptar la situació, però la Griffoni tenia tota la nit i estava disposada a esperar la seva resposta.

—Commissario Griffoni —va dir el noi.

El somriure de la Griffoni va ser minúscul, però era un somriure.

Al cap d'una estona, van començar a arribar els primers pares que havien rebut la trucada. La Griffoni va deixar que el sergent els comprovés la identificació, respongués les seves preguntes i s'ocupés de la paperassa. L'home també va dir a cada noi que recuperés el seu mòbil de dins de la paperera.

No va ser fins a les quatre ben tocades que tots els nois, excepte un, van tornar cap a casa. Els pares arribaven a la comissaria en diverses etapes d'incredulitat o desinterès. Algunes de les mares quedaven afectades quan s'assabentaven del que havia fet el seu fill o dels càrrecs que es podrien presentar contra ell; d'altres no semblaven gens sorpreses.

Quan va quedar només un dels nois, la Griffoni li va donar el mòbil de dins la paperera i li va preguntar si volia tornar a provar de trucar als seus pares, i després li va demanar com es deia.

—Orlando Monforte, dottoressa —va respondre el jove, i li va dir que vivia a Castello amb el seu pare. Va alçar el telèfon i li va explicar que el seu pare apagava el seu a les onze de la nit—. És impossible que contesti —va dir en to de disculpa. Llavors va fer una ullada a la sala i va preguntar a la Griffoni—: Puc quedar-me aquí, dottoressa?

Era més baix que la Griffoni, però amb unes espatlles amples que suggerien que estaven esperant que la resta del seu cos escanyolit complís la seva part i el fes tan alt i robust com havia de ser. Tenia els ulls marrons, el nas petit i les orelles enganxades al cap: hauria semblat un noi d'allò més normal si no hagués estat per la seva mirada, sempre curiosa, sempre ràpida. Li recordava el seu nebot, l'Antonio.

—I dormir a terra? —va preguntar la Griffoni.

—En una cadira. Ara ja no cal patir per tenir seient —va dir, i va somriure. Se'l veia més jove quan somreia, més infantil, i també més fràgil.

Només quedava el seu formulari a sobre la taula del sergent, de manera que la Griffoni s'hi va acostar per fer-hi una ullada.

—Aquesta adreça és correcta, Castello 3165?

—Sí, commissario.

—A Salizada San Francesco, a prop de La Beppa? —va preguntar ella, esmentant el nom d'una botiga que hi havia en un raconet de Castello on venien roba interior, sabates, camises, jerseis i qualsevol cosa que demanessis.

—Com ho sap això? —va preguntar el noi—. Nosaltres som els únics que hi anem.

—Nosaltres? —va dir ella.

—La gent del barri. —Com que la Griffoni no va contestar, va afegir—: M'ha sorprès que ho digués perquè vostè no és del barri.

—Per què ho dius?

—Amb tots els respectes, commissario, però no pot pas ser, amb el seu accent. —El noi es va ajupir per cordar-se les vambes.

—Això vol dir que només els venecians viuen a Venècia?

—Estaria bé, oi? —va dir ell, amb la seguretat que qualsevol a qui ho preguntés estaria d'acord amb ell.

—Jo visc aquí, i no soc pas veneciana.

Ell va tornar a somriure per preparar-la per a la broma i va dir:

—Em sembla que això no calia pas que m'ho digués —i al cap d'un segon va afegir—, commissario.

Ella va riure, i llavors li va preguntar:

—Tens clau de casa?

—Sí, dottoressa.

La Griffoni va mirar el sergent, que havia ignorat la conversa per centrar-se en el *Gazzettino* del dia abans.

—Creu que podria servir *in loco parentis*, sergent?

El sergent va abaixar el diari, mirant ara el noi ara la Griffoni. Després de decidir aparentment que cap dels dos representava un risc greu per a l'altre, va contestar:

—Si això vol dir que pensa acompanyar-lo a casa, commissario, crec que és una bona idea. —Va separar una mà del *Gazzettino* i va assenyalar la sala tot afegint—: Això no és lloc perquè un jove com ell hi passi la nit.

La Griffoni es va girar cap al noi i li va preguntar:

—Et sembla bé, Orlando?

—Sí, dottoressa. Estic d'acord amb el sergent: és una bona idea.

Amb això en van tenir prou per sortir a la *piazza*, ara buida, tret de dos escombriaires que escombraven la vorera sense presses.

La Griffoni va mirar el rellotge: ja eren dos quarts de sis. Avui era dimarts, o sigui que era dia d'escola.

—A quina hora tens la primera classe?

—A les vuit.

—Encara tens temps d'anar a casa, doncs. Què dirà el teu pare quan vegi que arribes tan tard?

Amb aire despreocupat, com si no li interessés el tema, l'Orlando va contestar:

—Encara estarà dormint. —Després, amb la veu plena de falsa fanfarroneria, va afegir—: Puc tornar a casa a l'hora que vulgui.

Ella va esperar una mica abans de preguntar, en un to entre la sorpresa i la preocupació:

—I a tu t'agrada, això?

L'Orlando es va ficar les mans a les butxaques dels texans i va consultar la resposta als seus peus. Al cap d'una estona, quan va haver arribat a una conclusió, va alçar el cap per mirar-la i va dir:

—No gaire, no. M'agradaria que em fes més cas.

—És per això que...?

Però abans que ella pogués acabar la pregunta, l'Orlando ja havia saltat els tres esglaons fins a la vorera i va trencar a la dreta. Llavors es va girar i va moure el braç formant un ampli arc, convidant-la a seguir-lo.